

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

No9
2025

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 1074 sahifa,
2-sentyabr, 2025-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woosyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F.O. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F.O. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – doctor of philosophy (PhD) in psychology

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

“Maktabgacha va maktab ta’limi” jurnali O‘zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro‘yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo‘yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo‘yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta’limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo‘yicha
ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Maktabgacha ta'lim tashkiloti innovatsion faoliyatini rivojlantirish jarayoni.....	14
Ibragimova Gulsanam Nematovna	
Sun'iy intellekt texnologiyalarining ta'lim metodikasida qo'llanilishi va o'qituvchi kompetentligiga ta'siri	22
Abduyev Sheroz	
Boshlang'ich ta'limda "tabiatshunoslik" fanini raqamli platformalar orqali o'qitish metodikasini takomillashtirish: 5e modeli asosida dizayn, baholash va joriy etish.....	25
Ahmadaliyev Shohruh Bahromjon o'g'li	
Ingliz va rus leksikografiyasida o'zbek milliy taom nomlarining lingvistik tahlili	30
Bobojonova Zarina Rashidovna	
Rahbarlarda til bilish darajasi va hissiy intellekt (eq): o'zaro bog'liqlikni o'rganish	34
Isaqlulova Baxtigul Xo'jamovna	
Frazeologizmlarni o'rgatishda matn asosida integratsiyalashgan dars modeli: xorijiy til o'rganuvchilar tajribasi	38
Jumayeva Sadbarg Mirolimovna	
O'zbekistonda maktabgacha ta'lim tashkilotlarida inklyuziv ta'limni tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari: rivojlangan davlatlar tajribasi tahlili	42
Karimova Moxichehra Rixsibayevna	
Rus va ingliz tillarida sharqona realiyalarning leksik-semantik tasnifi	46
Kulmamatova Aziza Do'stmamat qizi	
TRIZ metodikasi asosida texnokratik bolalar bilan ishlash tizimini takomillashtirish	50
Orifjonova Mavludaxon Abduqaxxor qizi	
Raqamli ta'lim muhitida pedagogik kompetensiyalarni rivojlantirish.....	53
Raximberganova Munajat Muzaffar qizi	
Structure of Social Conflict and Stages of its Development	57
Zaynutdinova Shahnoza Yuldashevna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining ijodiy faoliyatini baholash va rag'batlantirish tizimini takomillashtirish.....	60
Abduraxmonova Nigoraxon Akramali qizi	
Expression of National Mental Characteristics in the Uzbek Lullaby.....	64
Alimbayeva Shaxlo Tursunovna	
Bo'lajak "texnologiya" fani o'qituvchilarini kasbiy faoliyatga tayyorlashda kreativ kompetentlikni rivojlantirish tizimining pedagogik zarurati	69
Avazov G'oyibnazar Berdiyevich	
Bo'lajak tarbiyachilarda integratsiyalashgan ta'lim faoliyatini rivojlantirish orqali kommunikativ salohiyatini shakllantirish	72
Baratova Yulduz Asadullayevna	
Umumta'lim maktablarida molekulyar fizikani o'qitishning hozirgi holati	76
Boymirov Sherzod Tuxtayevich, Xudoynazarova Visola Musurmonqul qizi	
Ingliz tilini o'qitishda talabalarning mustaqil ta'lim olish kompetensiyasini akt vositasida rivojlantirish	80
Ergasheva Sevaraxon Ravshanjon qizi	
Maktabgacha ta'lim pedagoglarining kasbiy kompetentligini rivojlantirish istiqbollari.....	84
O'rinova Feruzaxon O'ljayevna, Karimova Gulzodaxon Marufjon qizi	
IIV litsey o'quvchilarining liderlik kompetensiyasini rivojlantirishning psixologik xususiyatlari.....	90
Gadoyeva Dildora Baxtiyorovna	
Improving the System of Human Resource Capacity Management in Higher Education Institutions: Evidence from Uzbekistan	98
Imomov I., Umirova D.	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyalanuvchilarni mantiqiy va tanqidiy fikrlashga o'rgatishning zamonaviy usullari.....	104
Iskandarova Munisa Bahodir qizi	
Tarbiyachi-pedagoglarning emotsional kompetensiyasini rivojlantirish	107
Jovmirzayeva Nargiza Quvondiqovna	

Maktabgacha ta'lim yoshdagi giperaktiv bolalarga ta'lim berishning pedagogik-psixologik usullari	110
Jo'rayeva Nargiza Toirovna, Kamalova Sarvinov	
Blum taksonomiyasi asosida ilmiy kompetentlikni takomillashtirishning o'ziga xos xususiyatlari	113
Mustafayeva Nilufar Ulashovna	
Maktabgacha yoshdagi ovoz buzulishiga ega bolalar bilan guruhli mashg'ulotlarni tashkil qilish	117
Umida O'tbasarova Mexmanovna, Maksudbekova Xovvajon Xamidbek qizi	
Bolalar jamoasida do'stona munosabatlarni shakllantirishda rivojlanish markazlarida loyiha asosida o'qitish texnologiyasidan foydalanish usullari	121
Quronova Ismigul Xolmurod qizi	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilarda innovatsion metodlar orqali o'z-o'zini rivojlantirish ko'nikmalarini shakllantirish metodikasi	126
Rustamova Davlatxon Toyirjon qizi	
Oliy ta'limda tarbiyaviy faoliyatni tashkil etishning innovatsion modellari	131
Sanayeva Surayyo Bobonazarovna	
"Tibbiy radiologiya" fanini o'qitishda pedagogik muloqot orqali tanqidiy operativ muloqotni o'stirishning o'ziga xos xususiyatlari	139
Shukurova Sevara Ilhomovna	
Improving High Jump Techniques	143
Tajimbetov Anvar Tengeldayevich	
Filologik va ijtimoiy-siyosiy fanlarda ta'lim jarayonining innovatsion metodlari	146
Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna	
Понятие логического мышления и его особенности у младших школьников	149
Ахмаджонова Нозима Нодиржон кизи	
Интеграция психологии, обучения английскому языку, дошкольного образования и туризма: междисциплинарная модель формирующего опыта	152
Омонуллаева Дилофуза Асадулла кизи	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning o'yin faoliyatida ijtimoiy motivlarni shakllantirish usullari	157
Abduvaxobova Nodira	
Boshlang'ich ta'limda kognitiv faollikni rivojlantirishning afzalliklari	160
Ismailova Nozima Umaraliyevna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini matnni tahlil qilishga o'rgatishda zamonaviy yondashuvlarning ahamiyati	164
Utanbayeva Dildora Abdixadirovna	
Dorivor o'simliklar kursini o'qitish metodikasini takomillashtirishda keys texnologiyalaridan foydalanish	168
Mirzaboyev Timur Bisenbay o'g'li	
Oliy ta'lim talabalarida ijtimoiy-axloqiy kompetensiyani rivojlantirish: empirik tadqiqot natijalari	171
To'raqulov Akbar Rustam o'g'li	
Gerontotexnologiya ijtimoiy-pedagogik innovatsiya sifatida	175
Temirova Muyassar Abdulkarim qizi	
O'quvchilarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalashda Sharq mutafakkirlarining qarashlaridan foydalanish	180
Raximova Surayyo Otabek qizi	
Yoshlarni kasb tanlashda ruhiy tayyorgarlik va shaxsiy qobiliyatlarni baholash	183
Biysenov Temirbek Taumuratovich	
Talabalarni ta'limiy qadriyatlar asosida pedagogik faoliyatga tayyorlash tizimini takomillashtirishning ahamiyati	188
Choriyeva Surayyo Choriyevna	
Differences Between Computer-Based and Paper-Based Assessment in Inclusive Education	192
Davidova Sayyora Sirojiddin kizi	
Raqamli muhit sharoitida ma'naviy-axloqiy tarbiya jarayonining pedagogik modeli va tajriba-sinov natijalari	196
Donayeva Nozimaxon Norbo'tayevna	
Intellekt xarita yordamida o'quvchilarda "emotsional intellekt"ni rivojlantirish	201
G'aniyev Abduqahhor Gadoyevich	
Maktabgacha va kichik maktab yoshidagi bolalarda o'yin faoliyatining psixologik-pedagogik ahamiyati	206
Isayeva Mushtariy Alisher qizi	
Umumiy o'rta ta'lim muassasalarini innovatsion yondashuv asosida boshqarishning nazariy asoslari	210
Mannanova Nargiza Xaydarovna	

Ingliz tilini o'rgatishda ona tilidan keng foydalanishning salbiy va ijobiy jihatlari	215
Masharipova Kumushoy Amin qizi	
The Relationship Between Critical Thinking and Reading Comprehension in Primary School Students	218
Mavlonova Dildora Shukhrat kizi	
Tasviriy san'at mashg'ulotlarida zamonaviy metodlardan foydalanish	222
N. K. Musayeva, U. O. Ziyatova	
Singapurning ta'lim falsafasi: korporativ madaniyatni ma'naviy-ma'rifiy rivojlanish bilan integratsiyalash ...	226
Nishonov Xayrulla Xolmirzaevich	
The Anthropocentric Paradigm in Modern Linguistics: Cognitive Linguistics and Linguacultural Studies in The Study of Language, Consciousness, and Culture	230
Rajabova Shaxlo Shodmonovna	
Bugungi globallashuv davrida ta'lim tizimini rivojlantirish va uning sifatini oshirishda nostandart yondashuvning ahamiyati	234
Ramazonova Salomat Saidovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini kreativ sinflar ishini tashkil etishga tayyorlash	238
Saidova Gulruh Halim qizi	
O'zbek oilalarida ota-ona va farzand munosabatlarini tashxis qilishning psixologik xususiyatlari (Farg'ona vodiysi misolida)	242
Turg'unboeva Azizaxon G'ulomovna	
Сущность и специфика развития билингвизма у детей дошкольников	246
Истамова Нигора Азимжановна	
Zamonaviy rahbarning innovatsion boshqarish texnologiyalaridan foydalanishning afzalliklari	249
Xakimova Dildora Mashrabjonovna	
Креативный подход к развитию лингвометодического мышления студентов-филологов	253
Ходжаниязова Айгуль Айтмуратовна	
Umumta'lim maktablarida tarbiya darslarini tashkil etish ijtimoiy zarurat sifatida	257
Rashidova Gulnoza G'ulomovna	
Pedagogik risklarni boshqarishning nazariy asoslari va globallashuv jarayonidagi ahamiyati	261
Xaydarov Sulaymon Amirqulovich	
Xronotop nazariyasiga tahliliy yondoshuvlar va qarashlar	265
Avazov Vahabjon Tolibjon o'g'li	
Ko'zi ojiz bolalarning rus tili darslarida nutqiy kompetensiyasini shakllantirishning psixopedagogik asoslari	268
Abduraximov Asror Sultonali o'g'li	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kasblar haqida dastlabki tasavvurlarni shakllantirishning psixologik-pedagogik asoslari	271
Adizova Nilufar Quvondiq qizi	
Zamonaviy media texnologiyalarini ta'lim jarayoniga qo'llashning zarurati	274
Alimov Asadulla Urokbayevich	
Maktabgacha yoshdagi bolaning rivojlanishida ijtimoiy muhitning ta'siri	278
Alimova Umida Jumaboy qizi	
Kognitiv yondashuv asosida tibbiyot oliy ta'lim muassasalari talabalari grammatik va diskursiv kompetensiyalarini shakllantirishning nazariy modeli va pedagogik texnologiyasi	282
Dadadjanova Feruza Muhammadyusupovna	
Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim texnologiyalarining rivojlanish tarixi va ommalashuvi	286
Hojiyeva Maftuna Ulug'bekovna	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarida raqamli resurslardan foydalanish orqali adabiy kompetensiyani rivojlantirish	289
Islomova Xafiza Azamatovna	
Ona tili o'qitish metodikasi fanidan mustaqil ta'limni tashkil etish	293
Ismadiyorova Nafisaxon Ibroximjon qizi	
Axloqshunoslikning global muammolari va texnikaviy muhitning inson hayotiga ta'siri	298
Kozimova Nargiza Istam qizi	
Ichki ishlar organlari xodimlarida kasbiy kompetentlikni oshirish va baholash usullarining xalqaro tahlili	303
Mamatqulova Sanobar Ismatillayevna, Eshmurzayev Yigitali Shokirovich, Kadirova Durdonaxon Rustamovna	
Tabiiy fanlarda bilingval ta'lim va CLIL yondashuv	309
Mannobxonova Muqaddamxon O'ktamxon qizi	

Kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishda pragmatik muammolar va ularning yechimlari	313
Maxmudova Nigoraxon Boyqo'zi qizi	
Poshshoxo'ja Ibn Abdurahobxo'janing "Miftoh ul-adl" asaridagi pedagogik qarashlari	317
Muzaffarova Farida Muxtor qizi	
Boshlang'ich ta'lim jarayonida matn tushunishni shakllantirishda germenevtik metodlarning nazariy asoslari	321
Nazirova Shaxnoza Odinajon qizi	
Axborot iste'moli madaniyatini rivojlantirishda raqamli gigiyena va internet xavfsizligi	324
Ramazonov Jahongir Djalolovich	
Informatika fanini o'qitishda zamonaviy yondashuvlar	328
Sadinov Otabek Vaxodirovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarning ijtimoiylashuvida musiqa fanining ta'siri	332
Shahobiddinova Zilola Orif qizi	
Madaniy-ijtimoiy va ta'limiy omillarning bolalarning aqliy rivojlanishiga ta'siri	335
Shirinov Otabek Tuvlovich	
Tadqiqot metodi vositasida o'quvchilarda tabiiy-ilmiy savodxonlikni rivojlantirish	338
Suyarov Kusharbay Tashbayevich	
Boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining kasbiy kommunikativ kompetensiyasi va nutq madaniyati	342
Saipova Hilola Abduhamitovna	
"Ekologik ochiq o'yinlar" 5–7 yoshli bolalar uchun	346
Tangirov Zoir Xo'jakulovich	
Yuqori malakali taekvondochilarni o'ziga xos genetik xususiyatlarini hisobga olgan holda sport seleksiyasi	350
Tursunaliyev Ulug'bek Shavkatjon o'g'li	
Musiqa maktabi o'quvchilarida madaniy qadriyatlar va ustoz-shogird an'analarining uzluksiz rivojlanishi ..	353
Seytanov Bayrambay	
Imom Buxoriyning "Al-Jome' as-sahih" asari talabalarda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni shakllantirish omili sifatida	356
Abduhalimova Nigora	
O'quvchilarning nutqiy kompetensiyasini rivojlantirishda AKT vositalaridan foydalanishning metodik asoslari	359
Abdullayeva Zarnigor Usubjon qizi	
Коммуникативная компетентность и культура общения преподавателей начальных классов	364
Арысланбаева Анора Бердаховна	
Проблемы методической подготовки учителей в развитие дискурсивной компетенции по РКИ у учащихся уровня В1 средних общеобразовательных школ Узбекистана	366
Набиева Зарнигор Муминжон кизи	
"Tarbiya" darslari orqali o'quvchilarda huquqiy savodxonlikni rivojlantirish	369
Atamuradov Xasan Yuldoshevich	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarining inklyuziv ta'limga tayyorgarligi: pedagogik va psixologik asoslari	374
Baxromova Guljamol Dilshodjon qizi	
Tajriba metodlari orqali maktab o'quvchilarida tabiat hodisalarini bashorat qilish ko'nikmalarini shakllantirish	378
Baxtiyor Imanov, Begali Xoliqnazarov	
Bo'lajak pedagoglarning tashkillashtiruvchi-boshqaruvchilik kompetentligini shakllantirishning pedagogik-psixologik asoslari	384
Japparbergenova Indira Bayramovna	
Integrativ yondashuv asosida biologiya fanidan olimpiada masalalarini yechish metodikasi	387
Jumanov Muratbay Arepbaevich, Raxmatov Uchkun Ergashevich	
Darslarni tashkil qilishda 4K modelini qo'llash imkoniyatlari	393
Kadirov Tulkin Baxridinovich	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga tasviriy faoliyatning noodatiy usullarini o'rgatish metodikasi	397
Maxmudova Nasiba Nurmuxammetovna	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida funksional savodxonlik tushunchasini ilmiy-pedagogik asoslash masalalari	406
Mirzaliyeva Gulhayo Abdulazizovna	

So'rovga asoslangan ta'lim texnologiyasining bosqichlari va qo'llash ko'nikmalarini shakllantirish	410
<i>Orifjonova Iroda Orifjon qizi, Ochilova Mehrubon Suratovna</i>	
Dermatovenerologiya fanini CASC (Critisize, Analyze, Summarize, Conclude) modeli orqali o'qitish va uning talabalar klinik kompetentligini oshirishdagi o'rni	415
<i>Po'latov Boburbek Ta'lat o'g'li</i>	
Sport faoliyatida stress holatini tadqiq etishning nazariy asoslari.....	419
<i>Ruzmatova Nigina Shotilla qizi</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarini kreativlikni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish.....	422
<i>Uchqunova Adiba Roziq qizi</i>	
7-sinf adabiyot darslarida nutqni rivojlantiruvchi o'quv topshiriqlari tahlili.....	427
<i>Umurova Farangiz Askarboy qizi</i>	
O'zbek tilida fe'l birikmalarining pragmatik funksiyalari va ularning ingliz tili bilan qiyosi	430
<i>Xudoynazarova Dildora Shonazar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida tanqidiy fikrlashni rivojlantirish metodikasi.....	433
<i>Zayniddinova Mahzuna Baxtiyorovna</i>	
Фольклор и время: формирование речевых навыков у детей начальной школы	439
<i>Ниязова Хилола</i>	
Xalq o'yinlari – jismoniy va ma'naviy tafakkur omili	443
<i>Turg'unoy Ahmadjonovna Egamberdiyeva, Ergashoy Valijonova Salimjon qizi</i>	
Использование проектной деятельности для формирования языковой компетенции	446
<i>Чаршамова Мехрийбан Уразбаевна</i>	
Farzandlarni kelajak kasblariga tayyorlash.....	449
<i>Hamroyeva Komila Axmatovna</i>	
Talabalar analitik kompetentligini analitik-dagnostik pedagogik metodlar orqali takomillashtirishning pedagogik shart-sharoitlari.....	455
<i>Batirov Kamoliddin Zuhriddinovich</i>	
Universal ta'limiy faoliyatlar: shaxsga xos universal ta'limiy faoliyatlar	458
<i>Abdullayev A'zimjon Abduvali o'g'li</i>	
Kasbiy motivatsiya – bo'lajak o'qituvchilarning raqobatbardoshligini shakllantirish omili	461
<i>Melikova Elnora Shuxratovna</i>	
Shaxsning kompetentligi va uni shakllantirish omillari.....	465
<i>Usmonova Dilobat Elmurodovna</i>	
"Nutq o'stirish metodikasi" fanining didaktik asoslarini takomillashtirish.....	469
<i>Davlatova Ra'no Haydarovna</i>	
Межэтническое взаимодействие в культурных координатах Востока и Запада: нормы, ценности, модели поведения.....	473
<i>Айдарова Диана Смутулаевна</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni	481
<i>Abdumajitova Sayyohat Abduqosimovna</i>	
Tibbiyot ta'limida talabalarning kommunikativ va tashkiliy kompetensiyalarini rivojlantirishning integrativ yondashuvi va baholash mexanizmlari	484
<i>Abduraimov Abbosbek Odiljon o'g'li</i>	
Talabalarga ingliz tilini o'qitishda virtual reallikdan foydalanishning innovatsion tizimi	488
<i>Alimova Maftuna Ravshanbek qizi</i>	
Mustaqil O'zbekiston sharoitida rezerv va zahiradagi ofitserlar tayyorlash tizimining dolzarbligi.....	491
<i>Aliyorov Alijon Bo'rievich, Teshaboyev To'liqinboy Yoqubovich</i>	
Ekologik barqarorlikka erishishda ekologik ta'lim va tarbiyaning ahamiyati hamda O'zbekiston ta'lim tizimidagi holati.....	496
<i>Bahodirjon Omonov</i>	
Ona va bola o'rtasidagi psixologik munosabatlar tizimida nevrotik holatlarning shakllanishi	500
<i>Bekmirov Tolib Rashidovich</i>	
Effectiveness of Forming a Tolerant Thinking in Future Social Work Specialists	504
<i>Ergashev Ikhtiyor Bakhtiyor ugli</i>	
Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi professor-o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'rni	507
<i>Fazlidjanova Nilufar Xikmatovna</i>	

Indicators and Diagnostic Approaches for Dyslexia in Primary School Students	510
Gaziyeva Saida Turgunovna	
Maktabgacha ta'lim yoshdagi bolalarda diqqat va xotirani rivojlantirish metodlari	514
Jo'rayeva Nargiza Toirovna, Kamalova Sarvinoz	
Ona tili darslarida esse yozish orqali kreativ fikrlashni shakllantirishning samarali metod va usullari.....	517
Kabulov Inamjan Sharipbayevich	
O'quvchi yoshlarning hayotiy maqsadlarini shakllantirish bo'yicha yondashuvlar	521
Karimova Saida O'ktamovna	
O'quvchilar ovozi rivojlantirishda qo'shiq kuylash malakalarini shakllantirishning ahamiyati	526
Karshiyeva Diyora Abduraxim qizi	
Raqamli ta'lim texnologiyalari va ularning dasturchilar tayyorlashdagi o'rni.....	532
Mastonov Jahongir Mamatqul o'g'li	
Zamonaviy asarlar tanlashning pedagogik va didaktik asoslari.....	535
Musaboyeva Zulfira Iqboljon qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining elektron didaktik ta'minotini rivojlantirish metodikasi	541
Narbayev Farrux Sharafbayevich	
Mentorlik asosida yoshlarning ijtimoiy-pedagogik moslashuvi yuzasidan olib borilgan tadqiqotlar tahlili.....	548
Nazarova Nigora Ravshanovna	
Zamonaviy baholash texnologiyalarining o'quvchilar motivatsiyasiga ta'siri	551
Norova Nilufar Norbo'ta qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining mantiqiy kompetentsiyalarini rivojlantirishning elektron metodikasi.....	555
Olimov Bahridin Jalol o'g'li	
Tanqidiy fikrlash va 4K kompetensiyalarining pedagogik-psixologik mohiyati	560
Qizlarxon Azizova	
Ona tilida so'z turkumlari va ularni ajratish tamoyillari.....	565
Shadmankulova Dilyarom Xalikovna	
Maktabgacha ta'lim tizimida inklyuziv ta'limni rivojlantirish.....	569
Shodiyeva Dilnoza Qodirovna	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativlik kompetentligini rivojlantirishni o'rganish – pedagogik muammo sifatida	572
Toshpo'latova O'g'li Abdurahmon qizi	
Inklyuziv ta'limda o'qituvchilarning roli va tayyorgarligi.....	576
Xasanova Iroda Ikromjon qizi	
Bo'lajak tasviriy san'at o'qituvchilarida kompozitsiyaga oid kompetensiyalarini rivojlantirish	580
Xasanova Munisa Ziyodillo qizi	
Влияние природы, количества, дисперсности и технологии введения наполнителя на свойства композиционных материалов	584
Алимбаев Айбек Байрамович	
STEM ta'limi va sun'iy intellekt: Qoraqalpog'iston maktablari uchun integratsiya hamda amaliy bo'lim	586
Jumamuratov Perdebay Tileubayevich	
Интерактивный метод как средство активизации всех учащихся на уроках родного языка	589
Тажбенова Дина Куанышовна	
Эффективность цифровых технологий в системе образования Узбекистана.....	591
Усмонова Фируза Муродовна	
Raqamli ta'lim muhitida bo'lajak o'qituvchilarda jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi ...	595
Yo'ldosheva Mohidil Sobirjon qizi	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarining kasbiy kompetensiyasini innovatsion yondashuv asosida rivojlantirishning pedagogik zarurati	599
Qurbonova Muxayyo Oltiboyevna	
Mahmudxo'ja Behbudiy merosi, jadid maktablarining g'oyaviy asoslari va ta'limdagi modernizatsiya yo'nalishlari	602
Mirzoyeva Nigora Shavkatjonovna, Abdisamatov Ozodbek	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda nutq rivojlanishini takomillashtirish metodlari.....	605
Nishonova Ra'noxon Abdullojon qizi	
Borrowed Proper Nouns in English and Uzbek: a Comparative Analysis.....	608
Amirqulova Feruza Abdurashidovna	

Ingliz tilini o'qitishda autentik videolarning amaliy samaradorligi.....	613
Dusmurodova Iroda Quvonovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari samaradorligini ta'minlashda direktor va pedagog xodimlarning hamkorlikdagi faoliyati.....	616
Olimjonova Odina Hasanxon qizi	
Boshqaruv psixologiyasi terminlarini tarjima qilish muammolari va ularni hal qilish yo'llari.....	620
Dilafruz Norboyeva	
"Kommunikativ kompetensiya" tushunchasining xorijiy va milliy manbalarda talqini: qiyosiy tahlil.....	624
G'ulomova Begoyim Elmurol qizi	
Ijtimoiy tarmoqlardagi jinsiy jinoyatlarning psixolingvistik tomonlari	627
Rahimqulova Lobar Hamro qizi	
К вопросу обучения местоимению в корейском языке	631
Муҳиддинова Малика Батировна	
The Importance and its Development Models of Critical Thinking	634
Khasanova Shokhista Mirzaakhmad kizi	
Gipertoniya kasalligining rivojlanishida sotsio-emotsional intellektning ta'siri	639
Alimirzayev Nodirbek Avazbek o'g'li	
Integratsiyalashgan va interaktiv yondashuvlar orqali o'qish tushunishini o'rgatish.....	643
Aliqulova Mohinur	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida direktorlarning shaxsiy kasbiy fazilatlarini shakllantirish.....	647
Choriyeva Durdona Anvarovna, Ravshanova Noila	
Didactic Potential of Innovative Methods in Teaching Biophysics Module	652
Choriyeva Mahfuza Sadriddinovna	
Notiqlik mahoratini rivojlantirishning tarixiy pedagogik ildizlari	657
Ismoilov Usmonjon Baxramjon o'g'li	
Kartografiya darslarini zamonaviy ta'lim texnologiyalari bilan boyitish yo'llari	660
Jololdinov Asror Toshtemirovich	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarining kichik guruh tarbiyalanuvchilariga yo'l harakati turlari bo'yicha xavfsizlik talablarini o'rgatish.....	664
Jumayev Yunus Rashidovich	
Texnika yo'nalishidagi talabalarini ingliz tilini multimedia asosida o'qitishda o'quv modullarini loyihalash ...	670
Maxmudova Shaxnozaxon Odiljon qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarni sun'iy intellekt vositalaridan foydalanish jarayonida tanqidiy fikrlashga o'rgatish	674
Mirzayev Akramjon O'ktamjonovich, Sobirova Munavvarxon Qaxramonjonovna	
Tajovvuz emotsiyasini tafsiflovchi fe'llar	677
Normaxmatova Feruza Ruziboyevna	
O'z-o'zini nazorat qilish ko'nikmalarini rivojlantirishda interfaol metodlardan foydalanish usullari	681
Otegenov Berdibay Menglibaevich	
Texnika yo'nalishi talabalarining kasbiy kompetensiyalarini avtomatlashtirilgan loyihalash tizimlari asosida rivojlantirish muammolari	684
Pozilova Shaxnoza Xaydaraliyevna, Xolmirzayeva Gulchehra Tulanovna	
Faoliyatli yondashuvning nazariy asoslari: talabalar nutqiy kompetensiyalarini rivojlantirishda zamonaviy metodologik tamoyillar.....	689
Qurbonova Gulmira Alisher qizi	
Maktab o'quvchilarida xalqaro baholash dastur talablari asosida hayotiy ko'nikmalarni shakllantirishning nazariy asoslari	693
Radjapov Ruslanbek Sarsenovich	
Raqamli ta'lim texnologiyalari yordamida bo'lajak fizika o'qituvchilarining ijodiy-intellektual kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi.....	697
Shoyzakova Hilola Yusuf qizi	
Talabalar ehtiyojlari va qobiliyatlari asosida oliy ta'limda differensial yondashuvni amalga oshirish strategiyalari	701
Sultonova Farangiz Alisherovna	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ma'naviyatini oshirishda kitobxonlikni keng targ'ib qilish	706
Usmanova Maxfuza	
Talabalarda axloqiy qadriyatlarni singdirishning pedagogik asoslari	709
Xolov Olimjon Chorshamiyevich	

Iqtidorli o'quvchilar bilan ishlashda tafakkurni rivojlantiruvchi o'yinlardan foydalanish metodikasi.....	712
<i>Ziyomiddinova Nilufar Avazbekovna</i>	
Влияние социальных сетей на формирование мировоззрения учащихся младшего подросткового возраста.....	716
<i>Ибрагимова З. И.</i>	
Bo'lajak muhandislarni kasbiy rivojlantirish metodikasi	720
<i>Axmedov Juraboy Raxmonberdiyevich</i>	
Oliy ta'lim talabalarida ma'naviy-axloqiy madaniyat samaradorligini oshirishda jadid pedagogik merosining o'рни	725
<i>Raxmatova Dilbar Anvar qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish usullari	730
<i>Xaitova E'zoxon Baxrom qizi</i>	
Sun'iy intellektdan foydalanib bo'lajak texnologiya fani o'qituvchilarini innovatsion faoliyatga tayyorlash mexanizmlari	734
<i>Nurmamatov Zuxriddin Shavkat o'g'li</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning ijtimoiy-hissiy kompetensiyalarini rivojlantirishda nutq o'stirish faoliyatining o'рни	737
<i>Toshpulatova Nargiza Abduraimovna</i>	
Xalq og'zaki ijodi orqali bolalarga tabiatni asrash va unga g'amxo'rlik munosabatlarini shakllantirish usullari	741
<i>Bo'riyeva Fayyoz Baxodirovna</i>	
Maktab ta'limida o'quv tadqiqot ishlarini tashkil etish – pedagogik muammo sifatida	745
<i>Jurayeva Umida Yuldashevna</i>	
Texnologiya o'qituvchilarining professional kompetentligini shakllantirish texnologiyasi	748
<i>Qalandarova Urinposhsha Yuldashovna</i>	
Raqamli ta'lim vositalari yordamida maktabgacha yoshdagi bolalarda kognitiv qobiliyatlarni rivojlantirish ..	752
<i>Xodiyeva Nilufar Sherzod qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kreativlik kompetentligini rivojlantirishni o'rganish – pedagogik muammo sifatida.....	756
<i>Toshpo'latova O'g'iloy Abdurahmon qizi</i>	
Bo'lajak biologiya o'qituvchilari kasbiy kompetentligini rivojlantirishda amaliy mashg'ulotlarning didaktik imkoniyatlari	759
<i>Pardaeva Matonat Salimovna</i>	
Boshlang'ich ta'limda nutqni rivojlantirish orqali emotsional intellektni shakllantirish.....	764
<i>Omonillayeva Maxfuza Ilyosjon qizi</i>	
Основные научные подходы различных учёных об организации самостоятельной работы студентов	768
<i>Чернова Татьяна Алексеевна</i>	
Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi professor-o'qituvchilarining kasbiy kompetentligini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarning o'рни	772
<i>Fazlidjanova Nilufar Xikmatdjanovna</i>	
Ta'lim muassasalarida jismoniy madaniyat ta'limi samaradorligiga erishishda zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan foydalanish	775
<i>Xolikov Akmal Tajidinovich</i>	
Oliy ta'limda korrupsiyaga qarshi kurashish va uni oldini olish.....	778
<i>Axmedova Dilmora Kobiljonovna</i>	
Психологическая устойчивость к стрессу: опыт и открытия в Узбекистане	781
<i>Туракулова Дурдона Боходировна</i>	
Virtual ta'lim sharoitida bo'lajak geografiya o'qituvchilarining kasbiy kompetensiyasini shakllantirishda samaradorlikni oshirish	784
<i>Tajibayeva Xurshida Djumamuratovna, Pirmanov Mansur Qadiryevich</i>	
Развитие иноязычной межкультурной компетенции студентов в системе профессионально ориентированного языкового образования: роль паремий в формировании межкультурной коммуникации	788
<i>Амануллаева Камола Муминовна</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyalanuvchilarining nutqini o'stirishda innovatsion metodikalarni qo'llash tendensiyasi.....	794
<i>Erhanova Nasiba Absayitovna</i>	

Akademik ijro mahoratini rivojlantirishda xavaskor xor rahbarlar uchun zamonaviy pedagogik yondashuvlar	797
<i>Yuldosheva Sadoqat Iloxmonovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning nutq rivojlanishida zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning me'yoriy-huquqiy asoslari	801
<i>Djamolova Noila Zayniddinovna</i>	
Ta'lim va tarbiya jarayonida ulug' mutafakkirlarning odob va axloqga oid ilmiy merosidan foydalanishning o'ziga xos jihatlari	807
<i>Ergasheva Dilnoza Mamasharifovna</i>	
Tayyorlov guruh bolalarini kreativ qobiliyatlarini rivojlantirishning innovatsion texnologiyalari	810
<i>G'afforova Hurriyat Yangiboyevna</i>	
Bo'lg'usi o'qituvchilarni media ta'limdan foydalanishga o'rgatish	814
<i>G'aniyeva Sayyora Saidmurod qizi</i>	
Bo'lajak pedagog kadrlarning boshqaruv kompetentligini rivojlantirishning nazariy asoslari	817
<i>Jalolova Feruza Mirkamol qizi</i>	
Kichik maktab yoshidagi o'quvchilar ijodiy tafakkurini rivojlantirish muammolari va yechimlari	822
<i>Jumayev Xushboq Soatmumin o'g'li</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda kasb motivlari barqarorligiga guruhii jipslikning ta'siri	827
<i>Jumayeva Malika Aliyevna</i>	
Jismoniy tarbiya darslari jarayonida maktab yoshidagi bolalarning jismoniy sifatlarini rivojlantirish	831
<i>Kamardinov Baxtiyor Kamardinovich, Azimqulova Shaxlo Baxtiyor qizi</i>	
Maktab va oila hamkorligida boshlang'ich ta'lim o'quvchilarini she'r yodlash qobiliyatini shakllantirish	837
<i>Karimova Shoxsanam Islomovna</i>	
Turkistondagi jadidchilik harakatining o'ziga xosligi va maktablardagi ta'lim tizimi	840
<i>Karimova Zarrina</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablari boshqaruvida ijobiy ijtimoiy munosabatlar muhitini shakllantirishdagi tashqi ta'sirlar	843
<i>Maryam Raximova</i>	
Tarbiya ijtimoiy-madaniy hodisa sifatida: an'anaviy qadriyatlar va zamonaviy pedagogik yondashuvlar uyg'unligi	848
<i>Muhammadiyeva Feruza To'raikulovna</i>	
From Access to Success: Advancing Inclusive Education in Universities	852
<i>Nutfiyeva Dildora</i>	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim tarbiyachilarini kasbiy tayyorgarligining pedagogik mexanizmlari	856
<i>O'tasheva Lola Shoto'rayevna</i>	
Kognitiv yondashuv asosida ixtisoslashtirilgan maktab o'quvchilarida ingliz tilini tushunish ko'nikmalarini rivojlantirish samaradorligini o'rganish	859
<i>Qudratova Sultonposhsha Otabek qizi</i>	
Klinik amaliyotda tibbiyot talabalarining stressni boshqarish ko'nikmalarini shakllantirishning innovatsion metodlari	864
<i>Sobirov Qobuljon G'ofirjon o'g'li</i>	
Ingliz tilini ikkinchi xorijiy til sifatida o'qitishda leksik derivatsiyalarning ahamiyati	868
<i>Abdusattarov Mavlon Sherali o'g'li</i>	
Tasavvuf adabiyotining paydo bo'lish omillari	872
<i>Ahmadova Shohsanam Sodiq qizi</i>	
Ichki ishlar akademiyasi kursantlarining favqulodda vaziyatlarda qaror qabul qilish jarayonini takomillashtirishning nazariy metodologik asoslari	875
<i>Kadirova Sayyora Madaminovna</i>	
Maktab fizika kursini o'qitishda ekologik tarbiyani shakllantirishning pedagogik asoslari	878
<i>Karimov Abdurahmonjon Ma'rufjon o'g'li</i>	
Til o'rgatishda zamonaviy usullardan foydalanishning samaradorligi va joriy etish strategiyalari	882
<i>Muxammadjonova Nafisa Rustam qizi</i>	
O'quvchilarning fizika faniga oid umumiy kompetensiyalarini shakllantirishda elektron va mobil ta'lim platformalaridan foydalanishning didaktik imkoniyatlari	885
<i>Najmiddinova Murat Kamolovich</i>	
Sun'iy intellekt asosida talabalarining falsafiy tafakkurini rivojlantirishning metodologik asoslari	890
<i>Nodirbekov Furqatbek Umarjon o'g'li</i>	

Jadidlarning milliy ta'lim paradigmasi asosida OTM talabalarida milliy identlikni (o'zlik) rivojlantirish.....	894
Ortiqboyev Soxibjon Inomjon o'g'li	
Shifokor shaxsini tarbiyalashda empatiya va axloqiy qadriyatlarning o'rni	897
Tajiboyeva Odinaxon Rustamjon qizi	
Features of Flipped Learning to Improve Speaking Proficiency	901
Tojiyeva Matluba Mahmud kizi	
Socio-Cultural Approach to Teaching English to Students of Economic Specialties	904
Xamdamova Nilufar Esanovna	
Pedagogik mahorat	908
Zakirova Dilfuza Ergashboyevna	
Bo'lajak tarbiyachilarning kasbiy shaxsiy sifatlarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	912
Xabilova Sitara Tursunmurod qizi, Payg'amova Husnida	
Korpus asoslangan til pedagogikasini yuqori kurs ingliz tili ta'limiga joriy etishning nazariy jihatlari.....	915
Toshpulatova Mexriniso Kilichevna	
Bo'lajak muhandislarni kasbiy rivojlantirishni pedagogik muammo sifatida o'rganish	919
Axmedov Juraboy Raxmonberdiyevich	
Talabalarning bilim o'zlashtirish darajasi va faolligini oshirishda differensial yondashuvning ahamiyati	925
Sultonova Farangiz Alisherovna	
Boshlang'ich sinf ona tili darslarida o'quvchilarning yozuv malakasini oshirish yo'llari	929
Boltayeva Barno Isakulovna	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyalanuvchilarni milliy ruhda tarbiyalash metodikasini rivojlantirish.....	932
Qosimova Aziza Umarali qizi	
Дифференцированный подход как условие для преодоления дислексии у учащихся.....	935
Моминова Тойгул Боходир кизи	
Improving the Methodology of Developing Phonetic Competencies of Primary School Students	939
Zilolaxon Kenjayeva Saminjon kizi	
Bolalar tadbirkorligini rivojlantirishning zaruriyati.....	943
Axmadaliyeva Muxarramoy Olimjon qizi	
Assessing and Monitoring Pedagogical Creativity in Modern Education Processes.....	948
Abdulkhayev Abduvokhid Abdulbori ugli	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida qadriyatli munosabatni shakllantirishning milliy an'ana va pedagogik tajribalar asosida tahlili	951
Achilov Obid Muzrobovich	
Maktabgacha ta'lim sohasida inson resurslarini rejalashtirishning ahamiyati va mehnat bozori tendensiyalari tahlili	956
N. Sh. Miryusupova	
Emotsional intellektning ahamiyati va uning psixologik hamda fiziologik xususiyatlari	960
Bahodirova Shahnoza Rustam qizi	
O'zbek tili darslarida o'quvchilarda PISA topshiriqlarini bajarish ko'nikmalarini shakllantirish	964
Kamshat Baymenova	
Pedagogik texnologiyalar zamonaviy o'quv jarayonining muhim omili sifatida	967
Kazakov Ne'mat Normurodovich	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kreativ kompetentlikni shakllantirishda kasbiy refleksiyaning psixologik-pedagogik asoslari	971
Komiljonova Dilyoraxon	
O'zbek xalq dostonlarini interfaol usullar yordamida o'qitish	973
Nurjanova Yulduz Shukirillayevna	
Umumta'lim maktablarida tabiiy fanlarni o'qitishda fanlararo integratsiyani takomillashtirishning tarkibiy-funksional tuzilmasi	976
Qurbonmurotov Eldor Abdusaidovich	
Kasbiy maslahat – maktab o'quvchilarini kasbga yo'naltirishning samarali vositasi sifatida	980
Raxmatova Sevara Abdulloevna, Gulyamov Djaxangir Raxmatullaevich	
Umumkasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish jarayonida interaktiv metodlardan foydalanish imkoniyatlari	986
Saydullayeva Shahlo Sobir qizi	

Pedagogik modellashtirishning o'ziga xos jihatlari va nazariy asoslari.....	990
<i>Sharipov A'zamjon Axmadjonovich</i>	
Talabalarda tolerantlik ko'nikmalarini rivojlantirish omillari	994
<i>Valixanov Ilyos Ilxamovich</i>	
Ta'lim texnologiyalarini mashg'ulotlarda qo'llashning o'ziga xos jihatlari.....	998
<i>Valiyev Sarvar Abdusalimovich</i>	
Ishonch – ijtimoiy-psixologik hodisa sifatida	1002
<i>Xo'jamova Kamola To'liqin qizi</i>	
Jahon va O'zbekiston tajribasida kasbiy muloqot kompetensiyalarini shakllantirish yondashuvlari	1006
<i>Rajapov Sulaymon Nuraddin o'g'li</i>	
Iqtisodchilarning kasbiy faoliyatida ingliz tilining o'rni va ahamiyati.....	1010
<i>Samandarova Nargiza Muxammadovna</i>	
Praksiologik yondashuv – pedagogik ta'limning metodologik asosi sifatida.....	1015
<i>Rashidova Zulayho Olimjon qizi</i>	
Talabalarga ingliz tilini o'rgatishda "pen pals" loyihasidan foydalanish modeli	1020
<i>Tuymanova Inobat Fozilovna</i>	
Gamifikatsiya asosida ingliz tili darslarini tashkil etish metodlari.....	1024
<i>Ahmadaliyeva Hilolaxon A'zamjon qizi</i>	
O'zbekistonda ingliz tilini o'rganayotgan yosh o'quvchilarda gapirishga bo'lgan xavotir darajasi: rol o'ynash intervensiyasi	1029
<i>Mannapova Maftunaxon</i>	
Ingliz tili darslarida o'quvchilarning grammatik ko'nikmalarini story-based learning usulidan foydalanib shakllantirish metodikasi.....	1033
<i>Xalilova Sevara Kamoliddin qizi</i>	
Integrating the Case Study Method Into Teaching Medical English: an Innovative Pedagogical Research.....	1037
<i>Xoshimova Azizaxon Saxobiddinovna</i>	
Boshlang'ich sinf darslarini 4K modeli asosida tashkil qilishning ahamiyati va samaradorligi	1041
<i>Matqurbonova Sevara Ikromjon qizi</i>	
Критерии эффективности системного подхода в образовании и воспитании детей, находящихся на длительном лечении	1044
<i>Алимова Нигора Исраиловна</i>	
Развитие учебной мотивации через дифференцированный подход в преподавании физики.....	1049
<i>А. Б. Камалов, М. П. Серимбетова</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida media savodxonlikni shakllantirish metodikasi	1053
<i>Astanaqulova Nilufar Dilmurod qizi</i>	
Talabalarda web platformadan foydalanish asosida kompyuterli modellashtirish ko'nikmasini rivojlantirish	1058
<i>Xazratqulov Abduvohid Abdurauf o'g'li</i>	
Bo'lajak oligofrenopedagoglarni kasbiy kompetentligini rivojlantirish	1062
<i>Gulyamova Aziza Anvarovna</i>	
Integrativ yondashuv asosida bo'lajak pedagoglarning mantiqiy tafakkurini rivojlantirish muammosining mavjud holati	1066
<i>Utanbayeva Dildora Abdixadirovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarni qoidali o'yinlar orqali jismoniy va ruhiy rivojlantirishning shart-sharoitlari	1070
<i>Umarova Mehriniso Ibragim qizi</i>	

MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI QOIDALI O'YINLAR ORQALI JISMONIY VA RUHIY RIVOJLANTIRISHNING SHART- SHAROITLARI

Umarova Mehriniso Ibragim qizi

Termiz davlat pedagogika instituti,
Maktabgacha va boshlang'ich ta'lim fakulteti o'qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha yoshdagi bolalarni jismoniy va ruhiy rivojlantirishda qoidali o'yinlarning o'rni va ahamiyati, ularni tashkil etish uchun zarur bo'lgan pedagogik, psixologik va moddiy shart-sharoitlar yoritilgan. Qoidali o'yinlar orqali bola shaxsining har tomonlama yetuklikka erishishi, ijtimoiylashuvi va sog'lom turmush tarzi ko'nikmalarini shakllantirishga alohida e'tibor qaratiladi.

Kalit so'zlar: xulq-atvor, maktabgacha yosh, bolalar, kognitiv, jismoniy, aqliy rivojlanish, ko'nikma, o'yin, rivojlanish.

Abstract: This article reveals the role and significance of games with rules in the physical and mental development of preschool children, and also highlights the pedagogical, psychological and material conditions necessary for their organization. Particular attention is paid to the formation of a comprehensively developed child's personality, his socialization and the acquisition of healthy lifestyle skills through games with rules.

Key words: behavior, preschool age, children, cognitive, physical, mental development, skills, play, development.

Аннотация: В данной статье раскрыта роль и значение игр с правилами в физическом и психическом развитии детей дошкольного возраста, а также освещены педагогические, психологические и материальные условия, необходимые для их организации. Особое внимание уделяется формированию всесторонне развитой личности ребёнка, его социализации и приобретению навыков здорового образа жизни посредством игр с правилами.

Ключевые слова: поведение, дошкольный возраст, дети, когнитивное, физическое, умственное развитие, навыки, игра, развитие.

KIRISH

Zamonaviy ta'lim tizimida maktabgacha yoshdagi bolalarning har tomonlama rivojlanishi, xususan ularning jismoniy, aqliy va ruhiy salomatligini ta'minlash ustuvor yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Bolalar faoliyatining yetakchi shakli bo'lgan o'yin esa bu jarayonda eng samarali vosita sifatida e'tirof etiladi. Ayniqsa, qoidali o'yinlar bolaning fikrlash doirasini kengaytirish, harakat koordinatsiyasini oshirish, ijtimoiy xulq-atvorni o'rgatish va maqsadga yo'naltirilgan faoliyatini shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Maktabgacha yosh – bu bolaning shaxs sifatida shakllanishi uchun asos solinadigan eng muhim davrdir. Shu bosqichda bolaning aqliy, jismoniy, ijtimoiy va ruhiy rivojlanishiga yo'naltirilgan har qanday faoliyat kelajakdagi muvaffaqiyatli shaxs taraqqiyotiga bevosita ta'sir qiladi. Shu jihatdan, ta'lim va tarbiya jarayonida o'yin faoliyati alohida o'rin egallaydi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Bolalarning qoidalar bilan o'ynashidagi hodisalarning ikki guruhi qiziqtiradi:

- 1) turli yoshdagi bolalar tomonidan qoidalarni amaliyotda qo'llash;
- 2) qoida ongi – bolalarning o'yin qoidalariga xos bo'lgan majburiy tabiat haqidagi g'oyalari (birovning irodasi yoki bolaning o'z irodasi bilan paydo bo'ladigan buzilmas yoki o'zgaruvchan qoida).

Qoidalarni qo'llashda ketma-ket to'rtta bosqich ajratiladi:

- sof motorli va individual bosqich (bola o'z xohish-istaklari va odatlariga muvofiq o'yin ob'ektlarini boshqaradi, u harakatlarni o'zgarmagan holda takrorlashi mumkin, ya'ni o'zi uchun qoida ishlab chiqadi);

- bu bosqich 2-3 yoshga to'g'ri keladi, bola hali oqsoqollar o'yinlarini kuzatmagan; egosentrik bosqich (2-5 yoshda) – bola tashqaridan kodlangan qoidalar namunasini olganida boshlanadi;
- misolga taqlid qilib, bola yolg'iz yoki boshqalar bilan o'ynaydi, lekin ularga hukmronlik qilishga urinmasdan, har kim o'zi o'ynaydi, qoidalarini birlashtirish haqida qayg'urmaydi, faqat modelga tashqi muvofiqlikni boshqaradi;
- rivojlanayotgan hamkorlik bosqichi (7-8 yoshda) – ishtirokchilarning har biri o'z sheriklari ustidan ustunlik qilishga intiladi, o'zaro nazorat va qoidalarini birlashtirish uchun tashvish paydo bo'ladi;
- umumiy qoidalar noaniq, lekin har safar hamkorlar bitta o'yin vaqtini kelishib olishadi;
- qoidalarini kodlashtirish bosqichi (11-12 yoshda) – qoidaning o'ziga nisbatan qiziqish kuchayadi, o'yinning barcha tafsilotlari qat'iy tartibga solinadi, shartnoma akti o'z-o'zidan jozibador bo'ladi, o'yinda ataylab qabul qilingan yangiliklar paydo bo'ladi.

Qoidalarini yaratish uch bosqichdan iborat:

- 1) qoida majburiy emas va ongsiz ravishda amalga oshiriladi (egosentrizm bosqichining o'rtasiga qadar);
- 2) qoida bola tomonidan mutlaq, daxlsiz, kattalar kelib chiqishi (ya'ni, u uchun tashqi) deb hisoblanadi; har qanday taklif qilingan o'zgarish bolaning qarshiligini keltirib chiqaradi va buzilish sifatida qabul qilinadi (egosentrizm bosqichining o'rtasidan hamkorlik bosqichining o'rtasigacha – 9-10 yoshgacha);
- 3) qoida kelib chiqishi bo'yicha o'zaro rozilik uchun majburiy bo'lgan, hurmat qilinishi kerak bo'lgan, ammo zaruratga qarab o'zgartirilishi mumkin bo'lgan, umumiy e'tirof etilgan qonun sifatida qaraladi (9-10 yildan keyin).

Shu bilan birga, bosqichlarning yosh chegaralari juda o'zboshimchalik bilan belgilanadi, bosqichdan o'tish davridagi individual o'zgarishlar juda katta bo'lishi va bolaning yashash sharoitlariga bog'liq bo'lishi mumkin.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Bolalar o'yinlarining umumiy rivojlanishini tahlil qilib, intellektning rivojlanishiga muvofiq, uning xarakteri uchta ketma-ket paydo bo'ladigan tuzilmalar: mashq, ramz va qoida bilan belgilanadi. Bundan tashqari, paydo bo'lganidan beri hamkorlik munosabatlari nuqtai nazaridan qoida oldingi tuzilmalarni bo'ysundirishi mumkin. Qoidalar bilan o'yinni ishlab chiqish oddiy hissiy mashq va ramziy harakat materialiga asoslangan holda bo'lishi mumkin. Bundan tashqari, o'zining psixologik mohiyatiga ko'ra, o'z-o'zidan paydo bo'ladigan vosita qoidasi ratsional qoidaga yaqinroqdir (majburiy emas). Ularning ikkalasi ham ichki qabul qilingan, nisbiy, o'zgaruvchan bo'lib, ular ichida ijodiy boshlanishni olib boradi. Hamkorlik munosabatlari majburlash munosabatlaridan kelib chiqmaydi; bola ulg'aygan sari ularni siqib chiqarganidek, oqilona ichki qoida ham majburiy tashqi qoidadan kelib chiqmaydi, balki uni siqib chiqaradi.

Majburiy qoidani oqilona qoida bilan almashtirish ko'p jihatdan kattalar va bola o'rtasidagi munosabatlariga bog'liq: agar bu munosabatlar majburlash emas, balki hamkorlik (o'zaro hurmat) xarakteriga ega bo'lsa, oqilona, ichki qabul qilingan qoida shunchalik tez paydo bo'ladi. Bolalarning birgalikdagi o'yinlarida paydo bo'ladigan o'z-o'zidan paydo bo'ladigan qoidalar ular uchun kuzatiladigan an'anaviy o'yin qoidalaridan oldin majburiy bo'lib qoladi. U kichik maktabgacha yoshdagi bolalarning (5 yoshgacha) birgalikdagi o'yinida allaqachon sensorimotor harakatlar materialida oddiy o'z-o'zidan paydo bo'ladigan qoidalarning namoyon bo'lishini qayd etadi. Qoidalar bilan o'yinning manbalari ham sensorimotor mashqlar, ham jamoaviy bo'lish sharti bilan simvolizm bo'lishi mumkin. Majburiy, ichki qabul qilingan qoidaning paydo bo'lishi uchun elementar hamkorlik, ya'ni kamida ikkita ishtirokchining o'zaro hurmati va munosabati zarur. Bolalarda birgalikdagi faoliyatda (faqat individual marosim sifatida emas) o'z-o'zidan rivojlanayotgan marosim o'yinlari shaklida juda erta paydo bo'lishiga e'tibor qaratiladi. Ritualashtirilgan o'zaro ta'sir (ritmik va birgalikda takrorlanadigan harakatlar) o'z mazmuni sifatida bolaning rivojlanishi bilan murakkablashadigan eng oddiy harakatlarga (harakatlar, ob'ekt bilan harakatlar, nutq harakatlari va boshqalar) ega bo'ladi.

D. B. Elkonin, J. Piaget va K. Harvey ma'lumotlariga asoslanib, shunday xulosaga kelish mumkinki, aftidan, bolada qoidalar bilan o'yin rivojlanishiga aralashish orqali aniqlanadigan uchta usul mavjud.

Birinchi yo'l o'yindagi "qoida"ning umumlashtirilgan bilim sifatida tabiiy rivojlanishini, shuningdek, o'z-o'zidan paydo bo'ladigan qo'shma marosim qoidasini ("bu yerda va hozir" qoidasi) o'z ichiga oladi, uning mazmuni oddiy mashq yoki ramziy ma'noga ega harakatdir. Bu chiziqli o'z-o'zidan o'ziga xos xususiyatlarga ega qoidalar bilan o'yinga olib kelmaydi.

Ikkinchi usul – kattalarning harakatlarini kuzatish orqali an'anaviy o'yin bilan tanishishdir. U bolaga yanada murakkab tayyor qoidalar to'plamini beradi, biroq odatda bu ochiq o'yinlar bo'lib, bu yerda qoidalar bilan o'yinga

xos bo'lgan faoliyatning umumiy naqshini tushunish qiyin; bolalarni ta'kidlash mumkinki, ular faqat alohida harakat qoidalariga ega bo'lib, individual natijaga erishishga qaratilgan. Bundan tashqari, zamonaviy maktabgacha tarbiyachining bu boradagi amaliyoti juda cheklangan. Butunjahon maktabgacha ta'lim tashkiloti hozirda bolalar amaliyotida noan'anaviy o'yinlarni qayta tiklash loyihalariga katta e'tibor qaratayotgani bejiz emas.

Demak, uchinchi yo'lning dolzarbligi – bolalarning qoidalar bilan o'ynashni o'ziga xos faoliyat sifatida o'zlashtirishlari uchun shart-sharoitlarni maqsadli pedagogik tashkil etishdir. Bu shartlar qanday bo'lishi kerak? Qanday qilib o'qituvchi yoki tarbiyachi bolalar uchun qoidalar bilan o'yin dunyosiga yo'l ko'rsatuvchi bo'lishi mumkin? Bolalarni ushbu o'ziga xos faoliyatga qanday tayyorlash va jalb qilish kerakki, u o'zining o'ziga xos rivojlanish funktsiyalari bilan mustaqil qo'shma faoliyatga aylanib, uni boshqa biron bir faoliyat bilan to'ldirish mumkin bo'lmasin (yoki faqat qisman to'ldirish mumkin bo'lsin).

TAHLIL VA NATIJALAR

Qoidali o'yinlar: mazmuni va turlari: qoidali o'yinlar – bu belgilangan qoidalarga asoslangan holda tashkil etiladigan va bolaning muayyan maqsadga erishishiga qaratilgan faoliyat shaklidir. Bu o'yinlar orqali bola o'zini boshqara olish, me'yorlarga amal qilish, jamoa bilan ishlash, to'g'ri qaror qabul qilish kabi muhim hayotiy ko'nikmalarni egallaydi. Qoidali o'yinlar quyidagi turlarga bo'linadi: Harakatli o'yinlar: yugurish, sakrash, to'p bilan o'ynaladigan o'yinlar. Masalan: "Topib ol", "Kim chaqqon?", "Poyga" va boshqalar. Intellectual o'yinlar: mantiqiy, muammoli vazifalar asosidagi o'yinlar. Masalan: "Nimani o'ylayapman?", "Top-to'g'ri ayt". Ijtimoiy roli o'yinlar: "Do'konchi va xaridor", "Shifokor va bemor", "Oila" kabi hayotiy rollarni bajarishga asoslangan o'yinlar.

Qoidali o'yinlarning asosiy vazifalari. Quyidagilar qoidali o'yinlar orqali amalga oshiriladigan tarbiyaviy va rivojlantiruvchi vazifalardir.

Tarbiyaviy vazifa: bolani qoidalarga bo'ysunish, sabrli bo'lish, tartib-intizomga o'rganish, boshqalar bilan hamkorlikda ishlashga o'rgatadi. **Rivojlantiruvchi vazifa:** mantiqiy fikrlash, muammoli vaziyatda yo'l topish, xotira va diqqatni rivojlantirishga xizmat qiladi. **Ijtimoiylashtiruvchi vazifa:** bolalarni jamoa bilan ishlash, o'z o'rnini topish, o'z fikrini ifoda eta olish va boshqalarni tushunishga o'rgatadi. **Sog'lomlashtiruvchi vazifa:** jismoniy faollik, koordinatsiya, nafas olish va yurak faoliyatining normallashtiruviga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Qoidali o'yinlar orqali jismoniy rivojlanish. Bolalarning harakat faolligini oshirish, mushaklar rivojini ta'minlash, muvozanatni saqlash va muvofiqlashtirish kabi jismoniy ko'nikmalar aynan harakatli o'yinlar orqali rivojlanadi. Bu o'yinlar bolaning sog'lom turmush tarzini shakllantirishga xizmat qiladi.

Jismoniy rivojlanishdagi ahamiyati (kengaytirilgan). Jismoniy faollik – bu bolalarning tabiiy ehtiyoji bo'lib, harakat orqali ular dunyoni o'rganadilar. Shu sababli, harakatli va qoidali o'yinlar bolaning:

- Harakat koordinatsiyasini (qo'l va oyoq harakatlarini muvofiqlashtirish);
- Mushaklar tizimini (kichik va yirik mushaklar rivoji); Reflekslarini (tezlik, aniqlik, javob reaksiyasi);
- Motorik qobiliyatlarini (yugurish, sakrash, to'pni ushlash, uloqtirish) rivojlantiradi.

Bunday o'yinlar bolada sportga bo'lgan qiziqishni ham uyg'otadi. Ular orqali bola energiyasini to'g'ri yo'naltirish, stressni kamaytirish, ortiqcha vazndan holi bo'lish imkoniga ega bo'ladi.

Jismoniy rivojlanishning asosiy ko'rsatkichlari:

- Harakat tezligi va aniqligi;
- Moslashuvchanlik va chaqqonlik;
- Nafas olish va yurak-qon tomir tizimi faoliyatining yaxshilanishi;
- Imunitet kuchayishi.

Qoidali o'yinlar orqali ruhiy rivojlanish. O'yin jarayonida bola o'zini erkin his qiladi, fikrini ochiq ifoda etadi, o'z harakatlari va his-tuyg'ularini boshqarishni o'rganadi. Bu esa ruhiy muvozanat, emotsional barqarorlik, ijobiy kayfiyat va o'ziga ishonch hissini shakllantiradi.

Ruhiy (psixologik) rivojlanishdagi ahamiyati. Ruhiy rivojlanish deganda bolaning hissiyotni idora qilish, muloqotga kirishish, stressli vaziyatlarda o'zini tutish, ijtimoiy muhitga moslashuv darajasi tushuniladi. Qoidali o'yinlar orqali:

- O'z-o'zini baholash shakllanadi (yutish yoki yutqazishga nisbatan hissiy munosabat);
- Maqsadga yo'naltirilganlik rivojlanadi (natijaga erishish uchun harakat qilish);
- Diqqat va xotira rivojlanadi (qoidalarni eslab qolish, rioya qilish);
- Nutq va muloqot malakalari o'sadi (o'yin davomida muloqot, tushuntirish, rolni bajarish);
- Ijoiy emotsiyalar shakllanadi (quvonch, hazil, ishtirokchilik).

Psixologlarning fikricha, o'yin davomida bola o'zini erkin his qiladi, bu esa uning ong osti holatiga, shuningdek, o'ziga bo'lgan ishonchga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Ruhiy rivojlanishning asosiy jihatlari:

- Diqqat, xotira va tafakkur rivojlanadi;
- Nutq faoliyati faollashadi;
- Ijtimoiy muhitga moslashish osonlashadi;
- Mustaqil qaror qabul qilish va tanlov qilish malakasi ortadi.

Qoidali o'yinlar samaradorligini ta'minlaydigan shart-sharoitlar. Maktabgacha ta'lim muassasalarida qoidali o'yinlarni samarali tashkil etish uchun quyidagi shart-sharoitlar yaratilgan bo'lishi lozim:

Pedagogik shart-sharoitlar:

- tarbiyachining o'yinlarni psixologik-pedagogik jihatdan to'g'ri tanlashi;
- har bir o'yinning maqsadi, vazifasi, natijasi aniq belgilanishi;
- o'yin jarayonini boshqarishdagi individual yondashuv;
- o'yinlar orqali ijtimoiy tenglik va inklyuzivlikni ta'minlash (nogiron bolalar, turli ijtimoiy guruh vakillari uchun).

Psixologik sharoitlar:

bolaga o'z fikrini erkin ifoda etishga imkon berish;

- har bir bola uchun emosional xavfsizlik muhitini yaratish;
- ijobiy ruhiy holatni rag'batlantirish (muvaqqiyatga yetaklaydigan motivatsiya);
- o'yinlarda g'alaba va yutqazishni sog'lom qabul qilish madaniyatini shakllantirish.

Moddiy-texnik sharoitlar:

- maxsus jihozlangan o'yin xonalari (ochiq va yopiq maydonchalar);
- sifatli, xavfsiz, rang-barang o'yin anjomlari;
- interaktiv doskalar, sensorli qurilmalar yordamida o'yinli texnologiyalarni tatbiq etish;
- pedagogik texnologiyalardan foydalanish (multimediali o'yinlar, mobil ilovalar, interaktiv ta'lim vositalari).

Amaliy tavsiyalar: har kuni kamida 2-3 xil qoidali o'yinlarni bolalar bilan o'tkazish tavsiya etiladi.

1. Har bir o'yindan keyin tahlil (refleksiya) qilish: "Senga nima yoqdi?", "Nima qiyin bo'ldi?", "Do'stingga yordam berdingmi?" kabi savollar bilan.
2. O'yin jarayonini mavsumga, bayramlarga, milliy qadriyatlarga moslashtirish: masalan, Navro'z o'yinlari, xalqona an'analar asosidagi musobaqalar.
3. Oilaviy qoidali o'yinlar tashkil qilish – ota-onalarni jarayonga jalb etish.
4. Ijodiy o'yinlar: bolalar o'yin qoidalarini o'zlari ishlab chiqishsin – bu ularning ijodkorligini kuchaytiradi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, qoidali o'yinlar maktabgacha yoshdagi bolalarning jismoniy va ruhiy rivojlanishida o'ta muhim o'rin tutadi. Bu o'yinlar nafaqat bola sog'lig'iga, balki uning shaxsiy fazilatlarini, ijtimoiy moslashuvi va intellektual rivojiga ham katta ta'sir ko'rsatadi. Ta'lim muassasalarida bu jarayonni samarali tashkil etish uchun har tomonlama shart-sharoitlar yaratilishi lozim. Qoidali o'yinlar maktabgacha ta'limning ajralmas bo'lagi sifatida bolalarning ko'p yo'nalishda rivojlanishini ta'minlaydi: jismoniy chiniqishdan tortib, ruhiy barqarorlik va ijtimoiy moslashuvigacha. Maktabgacha ta'lim muassasalari va ota-onalar tomonidan qoidali o'yinlarni tizimli, izchil va ilmiy asosda tashkil etish bolalarning sog'lom, faol, o'z fikriga ega bo'lgan shaxs bo'lib shakllanishining mustahkam paydevorini yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. U. Mekhriniso. "The use of creative games in the educational process in preschool education." Web of Scientist: International Scientific Research Journal. Published: May 19, 2022. <https://wos.academiascience.org>
2. M. Umarova. "Maktabgacha yoshdagi bolalarni axloqiy qadriyatlar ruhida tarbiyalashning o'ziga xosligi." Журнал естественных наук, 2022/8/25. <https://phys-tech.jdpu.uz/index.php/natscience/article/view/6538>
3. M. Umarova. "Principles of communication culture development in preschool children." Conferencea, 2023/3/7.
4. U. Mekhriniso. "Bolalarda ekologik madaniyatni shakllantirish." Tadqiqotlar, 11-son, 1-to'plam, Aprel-2023. <http://tadqiqotlar.uz/index.php/01/article/view/526/505>
5. M. I. qizi Umarova. "Psychological and pedagogical characteristics of children's physical and mental development in ruled games." Educational Research in Universal Sciences, 295-297, 2023-5-24. <http://erus.uz/index.php/er/article/view/2352>

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2025. №9

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.